

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-05-04

Diarienummer:
UBN-2020-01629

Handläggare:
Sara Ketema

Återrapport av uppdrag om rutiner i samband med vitesföreläggande

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. att lägga återrapporten till handlingarna.

Ärendet

Bakgrund

I nämndens internkontrollplan finns ett kontrollmoment som innebär att förvaltningen ska utarbeta rutin för användning av vitesföreläggande om skolpliktiga elever uteblir från undervisning. Kontrollmomentet ska enligt planen återredovisas till nämnden i mars 2020.

Föredragning

Ansvar för fullgörande av skolplikt är tredelat mellan elevens vårdnadshavare, skolans huvudman och hemkommunen. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och det beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig får hemkommunen förelägga vårdnadshavaren med eller utan vite att fullgöra sina skyldigheter.

I bifogad bilaga beskrivs de olika moment som ingår i arbetet med att säkerställa att alla elevers skolplikt fullgörs. Rutinen utgår ifrån skollagen och ligger till grund för förvaltningens handläggning av skolpliktsärenden.

Konsekvenser för barn/elever

Beskrivningen av arbetsgången stärker rättssäkerheten och insynen i arbetet med att säkerställa fullgörande av skolplikt och rätt till utbildning.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Konsekvenser för näringslivet

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2020-05-04

Rutiner vid vitesföreläggande

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Utbildningsförvaltningen
Rutin vitesföreläggande

Handläggare:
Sara Ketema

Rutin vid vitesföreläggande

Ansvar för att en elev fullgör sin skolplikt är tredelat mellan vårdnadshavare, hemkommun och huvudman (7 kap. 20–22 §§ skollagen). På hemkommun- och huvudmannanivå finns det två handläggare som arbetar med bland annat skolpliktsärenden. Den ena handläggaren är placerad i avdelning Systemstöd och den andra är placerad inom Centrala elevhälsan.

Ett ärende kan inkomma till skolpliktsbevakning på två sätt. Antingen som anmälan från skola, eller via den så kallade skolpliktslistan.

Anmälan från skolan

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska skolan inleda en utredning om orsakerna till frånvaron och de ska anmäla det till hemkommun och huvudman enligt 7 kap. 19 a § och 7 kap. 22 § skollagen.

Skolpliktslistan

Det skoladministrativa system som används i kommunen genererar en lista över elever som saknar skolplacering i kommunen och handläggare utreder var eleven befinner sig. Vanligtvis visar det sig att eleven går i skola i en annan kommun eller utomlands. Om det inte går att få besked om var en elev befinner sig och vårdnadshavarna inte kan redogöra för elevens skolgång inleds utredning om det går att förelägga vårdnadshavarna vid vite att ta eleven till skola.

Eftersom ärendena uppstår på olika sätt och skiljer sig något från varandra krävs olika handläggningsordning. Nedan följer en beskrivning av handläggningen vid de olika typerna av ärenden.

Handläggning vid upprepad eller längre frånvaro

När en skola anmäler att de inleder utredning följer sedan en rad åtgärder, utifrån en kommungemensam rutin. Därefter görs en uppföljning från skolpliktsbevakningen där skolan får ange orsakerna till frånvaron och om vidtagna

åtgärder har givit resultat. Skolan har då i samråd med elev och vårdnadshavare utrett orsakerna till frånvaron. Om skolan anser att vårdnadshavarna brister i sina skyldigheter skickas ett brev hem från skolpliktsbevakningen. Där förklaras det tredelade ansvaret för skolplikten. Vårdnadshavarna får möjlighet att ge sin syn på saken och vad orsaken beror på.

Skolpliktsbevakningen gör tillsammans med skolan en samlad bedömning av situationen och kan ibland se att det har funnits brister som lett till elevens frånvaro. Det kan till exempel röra sig om anpassningar, särskilt stöd, åtgärdsprogram eller liknande som behöver ses över.

Om det trots vidtagna åtgärder framkommer att vårdnadshavarna brister i sitt ansvar kan vårdnadshavarna komma att föreläggas att ta sitt ansvar för att eleven ska få sin rätt till skolgång tillgodosedd. Ett föreläggande utan vite kan ses som en varning. Av föreläggandet framkommer att vårdnadshavarna måste se till att skolplikten fullgörs.

Om eleven trots föreläggandet inte fullgör skolplikten kan vårdnadshavarna vitesföreläggas. En utredning om vitesföreläggande ska skyndsamt genomföras. För att en kommun ska kunna vitesförelägga vårdnadshavarna måste det vara visat att alla försök att på frivillig väg få eleven till skolan har uttömts. Det ska också vara visat att det är vårdnadshavarna som brister i sitt ansvar. Det går till exempel inte att utfärda ett vitesföreläggande om eleven själv vägrar att gå i skola om vårdnadshavarna gör vad de kan för att eleven ska fullgöra skolplikten.

Handläggning om elev saknar skolplacering

Om en elev inte är inskriven i någon skola försöker handläggare på olika sätt få kontakt med vårdnadshavarna för att utreda var eleven befinner sig för att ta ställning till om eleven omfattas av skolplikt eller inte. Det har blivit allt vanligare att skolpliktiga barn har kvar sin folkbokföring i Sverige, trots att de inte vistas här. Om det inte går att nå vårdnadshavarna tas kontakt med andra myndigheter, såsom Skatteverket och Migrationsverket. Vid behov görs även orosanmälan till socialtjänsten. Om det finns misstankar om att eleven vistas i Sverige utan att gå i skola skrivs skyndsamt ett föreläggande fram. Vanligtvis leder det till att eleven omgående börjar i skola. Om eleven trots det inte kommer till skolan vitesföreläggs vårdnadshavarna.

Juridisk aspekt

Enligt Utbildningsnämndens delegationsordning är det grundskoleutskottet som beslutar om vitesföreläggande enligt 7 kap. 23 § skollagen. Om vårdnadshavarna väljer att överklaga beslutet överklagas det till Förvaltningsrätten. För att det ska bli aktuellt för vårdnadshavarna att betala vite måste beslutet om vitesföreläggande ha vunnit laga kraft. Först därefter kan kommunen ansöka om utdömmande av vite enligt 6 § lagen om vite, även det hos Förvaltningsrätten.

Sammanfattning

Skollagen anger: "Om en elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter" Denna bedömning måste göras för varje enskilt fall.

När det kommer till elever med omfattande och problematisk skolfrånvaro finns det oftast flera orsaker till frånvaron och många gånger är andra myndigheter inkopplade såsom barn- och ungdomspsykiatri, habilitering och socialtjänst. Det viktiga i dessa ärenden är att skolan har en öppen dialog med vårdnadshavarna och följer kommunens rutin för att förebygga elevers frånvaro (även kallad närvarorutin).